

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ - ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024 - 2025

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ΄ Λυκείου διδάσκεται τρεις (3) περιόδους την εβδομάδα. Ο Προγραμματισμός του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αναδιαμορφώθηκε, βάσει της συμβατότητας των Δεικτών Επιτυχίας – Δεικτών Επάρκειας και των Δεικτών δια βίου μάθησης με τον διδακτικό χρόνο ανά τετράμηνο. Οι περίοδοι διδασκαλίας που προτείνονται είναι ενδεικτικές. Επομένως, ο/η φιλόλογος μπορεί να επανεντάξει στη διδασκαλία του/της τους Δείκτες, τους οποίους δεν έχουν κατακτήσει οι μαθητές/-τριες του/της, διαφοροποιώντας τη διδασκαλία. Ειδικότερα, για την Γ΄ Λυκείου, μπορεί να εστιάσει στη διδασκαλία της Επιχειρηματολογίας (τρόποι και μέσα πειθούς), του Δοκιμίου, της Περίληψης, καθώς και διάφορων γλωσσικών φαινομένων.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας διδάσκεται με βάση τις αρχές της Επικοινωνιακής - Κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Διδάσκεται στοχευμένα, είναι επικοινωνιακά πλαισιωμένο με τρόπο δημιουργικό και ελκυστικό. Σκοπός είναι η κατάκτηση των δεξιοτήτων της Κατανόησης και της Παραγωγής του Προφορικού και του Γραπτού Λόγου. Κατά την επεξεργασία/μετατροπή/δημιουργία κειμένων ακολουθείται η μεθοδολογική αρχή της συνεξέτασης/διασύνδεσης μορφής - περιεχομένου. Εξετάζεται ο λειτουργικός ρόλος των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως και εφαρμόζεται σε κείμενα προφορικού και γραπτού λόγου των μαθητών/-τριών.

Κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιούνται μαθητοκεντρικές μορφές διδασκαλίας· για παράδειγμα, η διερευνητική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία επιδιώκεται η ενεργοποίηση του/της μαθητή/-τριας για κατάκτηση της γνώσης, ο διάλογος, καθώς και η δραματοποίηση. Κατά τη διδασκαλία μπορεί να επιλεγούν συνεργατικές ή ομαδοσυνεργατικές μορφές διδασκαλίας. Παρόλα αυτά, εννοείται ότι υπάρχει ευελιξία στην επιλογή ή και στον συνδυασμό μορφών διδασκαλίας που θα πρέπει να συνάδουν με τους εκάστοτε μαθησιακούς Δείκτες Επιτυχίας.

Ο ρόλος του/της φιλόλογου στο γλωσσικό μάθημα είναι πολύ σημαντικός. Καταρχήν δρα ως γλωσσικό πρότυπο. Γνωρίζει τον τρόπο με τον οποίο ο/η κάθε μαθητής/-τρια του/της μαθαίνει (μαθησιακό προφίλ), την ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντά του/της και σχεδιάζει κατάλληλα τη

διδασκαλία του/της. Παράλληλα, λειτουργεί καθοδηγητικά, συμβουλευτικά και ενισχύει τους/τις μαθητές/-τριες του/της με στόχο να ερευνούν, να δημιουργούν και να μαθαίνουν αυτόνομα.

Στον πιο κάτω πίνακα Ενδεικτικού Προγραμματισμού τετραμήνων παρουσιάζεται μια ενδεικτική αντιστοίχιση Θεματικών Ενότητων – Κειμενικών Τύπων, σύμφωνα με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας Γ΄ Λυκείου, καθώς και με τα Πλαίσια Μάθησης. Στην Γ΄ Λυκείου η γλωσσική διδασκαλία εστιάζει στον Κειμενικό Τύπο της Επιχειρηματολογίας, αφού οι μαθητές/-τριες θα κληθούν να αξιολογηθούν παράγοντας γραπτά επιχειρηματολογικά κείμενα στην «Παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού Λόγου». Η Περιγραφή και η Αφήγηση μπορούν να ενσωματωθούν και ως μέσο πειθούς σε επιχειρηματολογικά κείμενα. Όσον αφορά στα κείμενα Οδηγιών (χρηστικά - πληροφοριακά κείμενα), προτείνεται να ενταχθούν στη διδασκαλία (π.χ. ως κείμενα για συνανάγνωση) σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, προωθώντας έτσι και την καλλιέργεια κριτικής σκέψης των μαθητών/τριών. Ο/Η φιλόλογος έχει τη δυνατότητα να αντλεί υλικό (κείμενα για σκοπούς επικαιροποίησης των θεμάτων για Παραγωγή Λόγου, λεξιλογικές ασκήσεις που συνάδουν με τη θεματολογία κ.ά.) από τα σχολικά εγχειρίδια, αλλά και από άλλες πηγές. Τα κείμενα αυτά χαρακτηρίζονται από γλωσσική ποιότητα και αρτιότητα και ανταποκρίνονται στη μαθησιακή ετοιμότητα, τα ενδιαφέροντα και την ηλικία των μαθητών/-τριών. Νοείται ότι στην περίπτωση που ο/η διδάσκων/-ουσα διαπιστώσει ότι οι μαθητές/-τριες δεν κατέχουν προαπαιτούμενες/προϋπάρχουσες γνώσεις ή δεξιότητες (όπως για παράδειγμα, τα χαρακτηριστικά κειμενικών τύπων/ειδών, τα μέσα και τους τρόπους πειθούς, τους τρόπους ανάπτυξης της παραγράφου και τη δομή της παραγράφου), ο/η διδάσκων/-ουσα επανέρχεται και επανεπιδίδει τα συγκεκριμένα φαινόμενα στη διδασκαλία του/της με δημιουργικό και ευσύννοπτο τρόπο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο/Η φιλόλογος εφαρμόζει την *αρχική - διαγνωστική αξιολόγηση*, έτσι ώστε να εντοπίσει τυχόν ελλείψεις, αδυναμίες των μαθητών του/της για να διαφοροποιήσει στη συνέχεια τη διδασκαλία του/της (*Διαμορφωτική αξιολόγηση*) και να αξιολογήσει τους/τις μαθητές/-τριες του/της (Τελική Αξιολόγηση). Ο/Η διδάσκων/-ουσα προσφέρει τη δυνατότητα παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων που ανήκουν σε ποικίλους/α Κειμενικούς/ά Τύπους/Είδη και που απευθύνονται σε έναν πραγματικό αποδέκτη (αυθεντική αξιολόγηση). Οι μαθητές/-τριες αυτοαξιολογούν το κείμενό τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και χρησιμοποιούν τεχνικές, όπως την *Τεχνική της Συλλογικής Επαναδιατύπωσης*, έτσι ώστε το τελικό κείμενό τους να γίνει κατάλληλο και πιο αποτελεσματικό. Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριών απορρέει από τη γραπτή και την *προφορική/συντρέχουσα αξιολόγησή τους*. Ως προς τη γραπτή αξιολόγηση, αυτή περιλαμβάνει το γραπτό Διαγώνισμα από τον/τη διδάσκοντα/-ουσα, καθώς και την **Ενιαία Τελική Απολυτήρια Γραπτή Εξέταση**. Τα δοκίμια γραπτής αξιολόγησης έχουν δομηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας και τους Δείκτες δια βίου μάθησης. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, τόσο στην κατανόηση όσο και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Οι μαθητές/-τριες αξιολογούνται και με εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης όπως π.χ εργασίες τύπου project, διαθεματικές εργασίες κ.ά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1:

Οι πιο κάτω θεματικές ενότητες θα διδαχθούν με βάση την επικοινωνιακή – κειμενοκεντρική προσέγγιση μέσα από άγνωστα/αδίδακτα κείμενα τόσο στους άξονες του περιεχομένου και της μορφής, όσο και στην παραγωγή και μετασχηματισμό προφορικού/ γραπτού Λόγου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2:

Στη γ' στήλη παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να επιτευχθούν επιτυχώς τόσο οι Δείκτες Επιτυχίας-Επάρκειας όσο και οι Δείκτες της δια βίου μάθησης. Παράλληλα, προτείνονται συγκεκριμένες δραστηριότητες που δύνανται να εφαρμοστούν για την κατάκτηση των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3:

Στη γ' στήλη γίνεται επιπρόσθετα παραπομπή σε συγκεκριμένα κείμενα. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει τόσο τον αριθμό, όσο και το είδος των αδιδακτων κειμένων που θα διδάξει στην τάξη του σύμφωνα με τους ΔΕ-ΔΕ. Έχει επίσης, τη δυνατότητα να διδάξει ένα κείμενο από τα πιο κάτω προτεινόμενα σχολικά εγχειρίδια, από τον ιστότοπο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας: <http://ellim.schools.ac.cy/index.php/el/> ή κείμενο δικής του επιλογής.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4:

Διευκρινίζεται ότι οι πιο κάτω θεματικές ενότητες αφού διδαχθούν άπαξ όπου δύναται θα πρέπει να διδάσκονται και συνδυαστικά. Το ίδιο ισχύει και για τα διάφορα γλωσσικά φαινόμενα, δηλαδή, αφού διδαχθούν άπαξ (επαγωγικά μέσα από κείμενα), θα γίνεται αναφορά (σπειροειδής μάθηση) και σε άλλα κείμενα άλλων θεματικών ενοτήτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5:

Οι διδάσκοντες/-ουσες καλούνται να διδάξουν υποχρεωτικά τις εξής τέσσερις (4) θεματικές ενότητες, με την ακόλουθη σειρά:

Α' τετράμηνο: α) Παιδεία – Εκπαίδευση. Ενεργός, Συνειδητοποιημένος και Ελεύθερος πολίτης.

β) Κύπρος – Ελλάδα – Ευρώπη – Κόσμος

Β' τετράμηνο: α) Οικονομία – Διαφήμιση – Καταναλωτισμός. Υποδούλωση σύγχρονου ανθρώπου.

β) Επιστήμη – Τεχνολογία. Εξανδραποδισμός – Διατάραξη Οικοσυστήματος

Σχολικά εγχειρίδια

1. Έκφραση Έκθεση, Γενικό Λύκειο, Γ' τεύχος, αναθεωρημένη έκδοση, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΕΕ Γ'

2. Έκφραση Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, Θεματικοί Κύκλοι, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΘΚ
3. Γλωσσικές ασκήσεις, Γενικό Λύκειο, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», 2016 = ΓΑ
4. Πολιτική Αγωγή Β' Λυκείου, ΥΑΠ = ΠΑ

Εγχειρίδια για τον/τη διδάσκοντα/ουσα

1. Έκφραση Έκθεση, Γενικό Λύκειο Γ' Τεύχος, αναθεωρημένη έκδοση, βιβλίο καθηγητή
2. Δοκίμια Λυκείου, ΥΑΠ, 2003
3. Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου, Σ. Χατζησαββίδης - Α. Χατζησαββίδου = ΓΝΕΓ
4. Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ – ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ	
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ
<ul style="list-style-type: none"> • Κείμενα προφορικά/γραπτά, γλωσσικά/μη γλωσσικά, μονοτροπικά/ πολυτροπικά, ασυνεχή (π.χ. χάρτες) σε ποικίλα κειμενικά είδη (βασικά χαρακτηριστικά – λειτουργίες) • Κειμενικά είδη: Άρθρο, Ομιλία, Επιστολή, Δοκίμιο • Δομημένη συζήτηση – Συζήτηση με τη μορφή αντιπαράθεσης επιχειρημάτων - «Αγώνες Λόγου» (Προαιρετικά) • Κείμενα οδηγίων: Διαφήμιση	<ul style="list-style-type: none"> • Συστηματική διδασκαλία: (Α) Για παραγωγή γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου - Άρθρο, Δοκίμιο, Ομιλία, Επιστολή (Β) Για παραγωγή Λόγου - Σημειώσεις – Περίληψη προφορικού και γραπτού κειμένου - Μετασχηματισμός • Παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου σε συνδυασμό με Θεματικές Ενότητες: - Άρθρο, Δοκίμιο, Ομιλία, Επιστολή • Διαθεματικές εργασίες, μικρές εργασίες, εργασίες τύπου project κ.ά.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία

Θεματική Ενότητα: **Παιδεία – Εκπαίδευση. Ενεργός, Συνειδητοποιημένος και Ελεύθερος πολίτης.**

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς; Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Άρθρο • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά:</i><ul style="list-style-type: none"> - Σύγκριση και αντιπαραβολή επιμέρους θεμάτων όπως παρουσιάζονται σε διαφορετικά κείμενα. - Αναγνώριση ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά:</i> <ul style="list-style-type: none"> -Δραστηριότητες που προωθούν την κατανόηση του λειτουργικού ρόλου των γλωσσικών επιλογών του/της συγγραφέως, της αλληλεξάρτησης μορφής – περιεχομένου. -Επιλογή δραστηριοτήτων που έχουν στόχο να αναδείξουν πώς η μορφή εξυπηρετεί το περιεχόμενο ανάλογα με τον σκοπό του/της	22

<ul style="list-style-type: none"> • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα		<p><i>συγγραφέως όπως: να περιοριστούν τη χρήση του μακροπεριόδου λόγου σε ένα κείμενο ή να διαφοροποιήσουν το ύφος (π.χ ειρωνικό ύφος)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <p><i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Ανθρωπιστική ή Τεχνοκρατική Εκπαίδευση;» (αγώνας αντιλογίας)</i></p> <p><i>-Παραγωγή προφορικού λόγου με αφόρμηση την ομιλία της Μαλάλα Γιουσαφζάι στο ΟΗΕ «Ένα παιδί, ένας δάσκαλος κι ένα βιβλίο μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο»</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <p><i>- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να δοθούν παραδείγματα από εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους.</i></p>	
---	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>- Εφαρμογή δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αυθεντικής μάθησης (μεταφορά της γνώσης σε πραγματικά περιβάλλοντα και προβλήματα) και αξιολόγησης.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση ➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να αναλαμβάνουν την κύρια ευθύνη για τη μάθησή τους, να θέτουν στόχους, να δημιουργούν ένα πλάνο μάθησης και να αναπτύσσουν τεχνικές για να διατηρούν τα κίνητρά τους για μάθηση.</i></p>	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, να επιχειρηματολογήσουν για τον ρόλο της Τεχνητής Νοημοσύνης στη μαθησιακή διαδικασία.</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> <i>- Επιλογή προφορικών, γραπτών και ψηφιακών δραστηριοτήτων που επιτρέπουν τη βιωματική συνάντηση με το κείμενο.</i> <i>-Καταγραφή σε προσωπικό ημερολόγιο των εμπειριών, σκέψεων και συναισθημάτων των μαθητών/-τριών μέσα στη σχολική κοινότητα.</i> ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας να επιλέξουν και να μελετήσουν κείμενα που ανήκουν στον ίδιο θεματικό κύκλο αλλά προσεγγίζουν διαφορετικά κάποιους θεματικούς άξονες. Δύναται να αναδειχθούν ζητήματα όπως η οπτική τους/της συγγραφέως, οι διαφορετικοί τρόποι θέασης των πραγμάτων, οι συγγένειες και οι μεταλλαγές ως προς την ανάδειξη του ίδιου θέματος, ο σκοπός κ.λπ.)</i>	
--	--	---	--

		➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης <i>Ενδεικτικά:</i> -Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Πολιτικής Αγωγής, να αναπτύσσουν σε δοκιμακό λόγο την άποψή τους για το πώς διαμορφώνεται στις μέρες μας η σχέση εξουσίας - πολίτη και πώς μπορεί η παιδεία/εκπαίδευση να διαμορφώσει πολιτική συνείδηση. -Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν λογοτεχνικά κείμενα στα οποία παρουσιάζεται η σημασία της παιδείας/εκπαίδευσης στη ζωή των ανθρώπων (π.χ Γ. Θεοτοκάς, «Θέλω γράμματα», Μ. Λουντέμης, Ένα παιδί μετράει τ'άστρα, κ.λπ). ➤ αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών <i>Ενδεικτικά:</i> -Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών -Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα -Χρήση ηλεκτρονικών εφαρμογών που σχετίζονται με τη δημιουργική γραφή	

- Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.
- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας
- αρχή της «παιδαγωγικής διαφοροποίησης»: διδασκαλία προσανατολισμένη στο επίπεδο ετοιμότητας κάθε παιδιού για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας

Ενδεικτικά κείμενα:

- Γ. Μ. Σηφάκης, «Ανώτατη Παιδεία. Πώς φθάσαμε στο αδιέξοδο» (ΕΕ σσ. 20-23)
- Ι. Θ. Κακριδής, «Παιδεία Δύναμις Θεραπευτική Ψυχής» (ΕΕ σσ. 248-253)
- Κων/νος Τσάτσος, «Η αισθητική παιδεία του ελληνικού λαού» (ΘΚ σ. 278)
- Ε.Π. Παπανούτσος, «Η φυσιογνωμία του δασκάλου» (ΘΚ σσ. 285-289)
- Β. Χάβελ, «Ο πειρασμός της εξουσίας» (ΘΚ σσ. 416 – 419)
- «Γλώσσα της εξουσίας και η γλώσσα της παιδείας» (ΕΕ σσ. 208-211)

Κειμενικοί Τύποι: Περιγραφή / Επιχειρηματολογία
Θεματική Ενότητα: **Κύπρος – Ελλάδα – Ευρώπη – Κόσμος.**

<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Δοκίμιο • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης ➤ καλλιέργεια σεβασμού της πολιτισμικής ετερότητας/ σύγκριση προοπτικών (οπτικών γωνιών) από διαφορετικούς πολιτισμούς ή διαφορετικές εθνότητες, όπως εντοπίζονται στα κείμενα – ανάδειξη της ισοτιμίας τους <p>Ενδεικτικά κείμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ν. Τσόμσκι, «Το περίγραμμα της Νέας Παγκόσμιας Τάξης» (ΘΚ σσ. 466-469) • Γ. Θεοδοκάς, «Ελληνισμός και Ευρώπη» (ΘΚ σσ. 470- 471)	16
--	--	---	----

<ul style="list-style-type: none"> • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα		<ul style="list-style-type: none"> • «Η Ευρωπαϊκή Ένωση», Μέρος Γ΄ Το άτομο ως πολίτης της παγκόσμιας κοινωνίας (ΠΑ σσ. 202-212, 215-228)	
Α)Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			4
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά:			3
i) Δομή/οργάνωση παραγράφου, ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς) Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περίπτωσης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			
Σύνολο δ.π. Α΄ τετραμήνου			45

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Κειμενικός Τύπος: Επιχειρηματολογία

Θεματική Ενότητα: **Οικονομία – Διαφήμιση – Καταναλωτισμός. Υποδούλωση σύγχρονου ανθρώπου.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΟΡΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ		ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ / ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΟ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		
<ul style="list-style-type: none"> • Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου) • Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου • Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας • Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία) • Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς: Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου	<ul style="list-style-type: none"> • Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: Επιστολή • Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους • Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα) • Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου) • Μορφές πειθούς (π.χ. η πειθώ στη διαφήμιση, στον δικανικό/πολιτικό/επιστημονικό Λόγο)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης <i>Ενδεικτικά: ό.π</i> ➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση). <i>Ενδεικτικά: ό.π</i> ➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση) <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Καταναλώνω για να ζω</i>	17

<ul style="list-style-type: none"> • Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους • Ύφος, σκοπός • Σημεία στίξης (λειτουργία) • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:<ul style="list-style-type: none"> - Περίληψη -Παράγραφος -Ανάπτυξη παραγράφου	<p><i>ή ζω για να καταναλώνω;» (αγώνας αντιλογίας) / Αυθόρμητος λόγος με θέμα «Ο εσωτερικά ελεύθερος άνθρωπος»</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i></p> <p><i>- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να αναζητήσουν διαφημίσεις που τους έχουν εντυπωσιάσει και να μελετήσουν τους τρόπους πειθούς που χρησιμοποιούνται. Προτείνεται να συγκεντρώσουν τις αντίστοιχες πληροφορίες και να παρουσιάσουν οργανωμένα προς συζήτηση στην ολομέλεια τα δεδομένα της έρευνάς τους.</i></p> <p><i>-Να αναζητήσουν έρευνες που έχουν γίνει για τις καταναλωτικές συνήθειες των ανθρώπων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (π.χ Χριστούγεννα) και εξαγωγή συμπερασμάτων.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη	
---	--	--	--

		➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Δημιουργία ερωτηματολογίου και διεξαγωγή έρευνας σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των μαθητών (διαφορές κοριτσιών και αγοριών κ.ά)</i> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση ➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τα ηθικά διλήμματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι άνθρωποι στις μέρες μας και να συγκρίνουν τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές τους σε συγκεκριμένες περιόδους όπως για παράδειγμα ο παροξυσμός της Black Friday.</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής <i>Ενδεικτικά:</i> <i>-Καταγραφή σε προσωπικό ημερολόγιο των καταναλωτικών συνηθειών των μαθητών/-τριών</i>	

και συζήτηση στη τάξη για να εξαχθούν συμπεράσματα.

➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης
Ενδεικτικά: ό.π

➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης
Ενδεικτικά:
-Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, σε συνάρτηση με το μάθημα της Λογοτεχνίας να αναζητήσουν λογοτεχνικά κείμενα στα οποία παρουσιάζεται ο εσωτερικά ελεύθερος άνθρωπος.

➤ Αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών.

Ενδεικτικά:

-Δημιουργία διαφημίσεων για προώθηση συγκεκριμένων προϊόντων ή ιδεών με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων.

Επιλογή κατάλληλου εποπτικού υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο πρόκλησης ενδιαφέροντος, πηγή πληροφόρησης των μαθητών ή/και ως εργαλείο πραγματοποίησης εργασιών
-Δυνατότητα αναζήτησης, μέσα από αξιόπιστες ιστοσελίδες, υλικού σχετικού με θεματικούς άξονες
Συγκέντρωση των αντίστοιχων πληροφοριών και οργανωμένη παρουσίαση στην ολομέλεια των δεδομένων της έρευνάς τους σε συνάρτηση με τον θεματικό κύκλο/θεματικό άξονα

- Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.
- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας

Ενδεικτικά κείμενα:

- Οδ. Ελύτης, «Γεννήθηκα για να 'χω τόσα», Τίτος Πατρίκιος,
- «Μες στη λεηλασία» (ΘΚ σ. 192)
- Ε.Π. Παπανούτσος, «Η Δύναμη της μάζας», «Το δίκαιο της πυγμής» (ΕΕ σσ. 107-111)
- Η πειθώ στη διαφήμιση (ΕΕ σσ. 46-57)
- Ε. Φρομ, «Ο αλλοτριωμένος καταναλωτής» (ΘΚ σσ. 199-202)
- Άγγελος Τερζάκης, «Μηχανισμός του εξανδραποδισμού» (ΕΕ σσ. 113-117)
- Ε.Π. Παπανούτσος, «Το δίκαιο της πυγμής», (ΕΕ σσ. 26 -27)
- Ε.Π. Παπανούτσος, «Ψυχολογία των Νεοελλήνων», (ΕΕ σσ. 28 - 30)
- Επιχειρήματα, συλλογισμοί, αλήθεια, ορθότητα, αξιολόγηση επιχειρημάτων και τεκμηρίων (ΕΕ σσ. 8-17)

• «Καταναλωτισμός», Μέρος Δ' Το άτομο και το περιβάλλον του (ΠΑ σσ. 318-331)

Κειμενικοί Τύποι: Αφήγηση / Επιχειρηματολογία
Θεματική Ενότητα: **Επιστήμη – Τεχνολογία. Εξανδραποδισμός – Διατάραξη Οικοσυστήματος.**

- Θέμα – Θεματολογία - Στρατηγικές κατανόησης κειμένου (π.χ. ερωτήσεις ανοικτού - κλειστού τύπου)
- Επικοινωνιακό και κοινωνιοπολιτισμικό πλαίσιο - ιστορικότητα κειμένου
- Μορφές - κώδικες - παράγοντες - τρόποι επικοινωνίας
- Χαρακτηριστικά κειμενικού/-ών τύπου/ων (έμφαση στην Επιχειρηματολογία)
- Η Πειθώ: Τρόποι και μέσα πειθούς; Επίκληση στη λογική, Επίκληση στην αυθεντία, Επίκληση στο συναίσθημα, Επίκληση στο ήθος του πομπού/δέκτη, Επίθεση στο ήθος του αντιπάλου
- Χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους
- Ύφος, σκοπός
- Σημεία στίξης (λειτουργία)

- Κειμενικό είδος για παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου: **Ομιλία**
- Εξωτερικά δομικά στοιχεία Κειμενικού Είδους
- Εσωτερικά στοιχεία Κειμενικού Είδους (συνοχή – συνεκτικότητα)
- Γλωσσικά χαρακτηριστικά Κειμενικού Είδους
- Οργανωτικά πρότυπα Επιχειρηματολογίας (δομή επιχειρηματολογικού κειμένου)
- Παραγωγή προφορικού/ γραπτού λόγου:
  - Περίληψη
  - Παράγραφος
  - Ανάπτυξη παραγράφου

➤ καλλιέργεια αναλυτικής και συνθετικής σκέψης
Ενδεικτικά:
Δυνατότητα παρακολούθησης της ομιλίας του Δρ Σπύρου Κιτσινέλη στο TEDxAcademy (https://www.youtube.com/watch?v=_nUNalZKE5E 10.54') και σχολιασμός με βάση συγκεκριμένα ερωτήματα που θα τεθούν.

➤ καλλιέργεια κριτικής σκέψης/χρήση τεχνικών κριτικής αξιολόγησης (:αξιοποίηση μοντέλων διδασκαλίας και τεχνικών μέσω των οποίων καλλιεργείται η κριτική σκέψη: π.χ. επαγωγική διδασκαλία, μαιευτική μέθοδος, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, επικαιροποίηση).

Ενδεικτικά: ό.π

➤ καλλιέργεια δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας (Λόγος – Αντίλογος – Σύνθεση)

Ενδεικτικά:

-Μπορούν να συμμετέχουν σε αγώνες αντιλογίας και αυθόρμητου λόγου που αφορούν «μεγάλα ερωτήματα», τα οποία τίθενται άμεσα ή έμμεσα από τα κείμενα, όπως π.χ. «Υπάρχουν ηθικοί

17

<ul style="list-style-type: none"> • Κριτική τοποθέτηση (συνεξέταση - πολυφωνικών - κειμένων) • Εξωτερικά και Εσωτερικά δομικά στοιχεία του Κειμενικού Είδους • Δομικά στοιχεία παραγράφου (θεματική πρόταση - λεπτομέρειες – κατακλείδα) • Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου (όλοι) <p>ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γλώσσα Επιχειρηματολογίας (π.χ. ρητορικά ερωτήματα, παρατακτική – υποτακτική σύνδεση προτάσεων) • Εκφραστικά μέσα – σχήματα λόγου (π.χ μεταφορική χρήση της γλώσσας) • Λεξιλόγιο: Ετυμολογία, Πολυσημία, Παραγωγή – Σύνθεση, Συνώνυμα – Αντώνυμα		<p><i>περιορισμοί στο επιστημονικό έργο;» (αγώνας αντιλογίας)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ενίσχυση της προσληπτικής ικανότητας μέσω της διαμορφωτικής και εναλλακτικής αξιολόγησης ➤ εφαρμογή διερευνητικής μάθησης / μέθοδος λύσης προβλήματος <p><i>Ενδεικτικά:</i> <i>- Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, μπορούν να προταθούν μικρές εργασίες τύπου project. Να αναζητηθούν σημαντικοί επιστήμονες που με το έργο τους συνέβαλαν στη βελτίωση των όρων ζωής του ανθρώπου.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ συνεργατικές και βιωματικές μορφές μάθησης: μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, ομαδοσυνεργατική μάθηση, πρακτική της «ενσυναίσθησης», τάξη-«εργαστήριο», εκπαιδευτική διαδικασία ως εμπειρία «έρευνας / γνώσης» διαρκώς ανατροφοδοτούμενη ➤ εφαρμογή αυθεντικής μάθησης και αξιολόγησης <p><i>Ενδεικτικά: ό.π</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ανάπτυξη μεταγνωστικής ικανότητας/αυτόνομη μάθηση	
--	--	---	--

		➤ μετασχηματισμός γνώσεων και εφαρμογή δεξιοτήτων σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής ➤ αξιοποίηση της αρχής της επικαιροποίησης <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, προτείνεται οι μαθητές/-τριες να προσεγγίσουν κριτικά τα ηθικά διλήμματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι επιστήμονες στις μέρες μας και να συγκρίνουν τις αντιδράσεις και τις συμπεριφορές τους.</i> ➤ εφαρμογή βιωματικής μάθησης: ανιχνεύει στα κείμενα τη βιωμένη εμπειρία άλλων εποχών και αναζητεί σημεία αναφορά για τη δική του/της μαθητή/-τριας ζωής ➤ εφαρμογή της διακειμενικής προσέγγισης ➤ εφαρμογή της διαθεματικής προσέγγισης ➤ Αξιοποίηση με υπευθυνότητα των ψηφιακών τεχνολογιών. <i>Ενδεικτικά:</i> <i>Δυνατότητα παρακολούθησης του podcast του επιστήμονα Δημήτρη Νανόπουλου (https://www.lifo.gr/podcasts/akou-tin-epistimi/dimitris-nanoroylos-arhes-toy-2030-tha-ehoyme-tis-protos-mikres-apoikies) και συζήτηση στην ολομέλεια των θεμάτων που αναδύονται όπως η βιοηθική, ο μετά-άνθρωπος κ.λπ.</i>	

- Στο πλαίσιο των διακαλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, μπορούν να προβούν σε νέες δημιουργίες, που συνδυάζουν άλλα είδη τέχνης με αφορμή το κείμενο που διάβασαν, με τη συνδρομή των ΤΠΕ και την αξιοποίηση των υπαρχόντων ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων.
- Επιλογή δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να έρθουν σε επαφή με τη διαδικασία της γραφής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας
- αρχή της «παιδαγωγικής διαφοροποίησης»: διδασκαλία προσανατολισμένη στο επίπεδο ετοιμότητας κάθε παιδιού για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας

Ενδεικτικά κείμενα:

- Ε.Π. Παπανούτσος, «Η Τεχνική Πρόοδος» (ΕΕ σσ. 118-122)
- Ν. Ματσανιώτης, «Η κλωνοποίηση - Τα υπέρ και τα κατά για τον άνθρωπο» (ΕΕ σσ. 170-174)
- Μ. Πλωρίτης, «Τεχνική πρόοδος και ποιότητα ζωής» (Δοκίμια Λυκείου σσ.169- 172)
- Ν. Γκάτσος, «Ο εφιάλτης της Περσεφόνης» (ΘΚ σ. 328)
- Α. Καρακούσης, «Η ζωή είναι εκεί, εδώ απλώς χάνεται» (ΘΚ σσ. 329-330)
- Γ. Γραμματικάκης, «Η δοκιμασία ενός πολιτισμού» (ΘΚ σσ. 331-334)

		<ul style="list-style-type: none"> • Π. Ρήβερς «Γαία: η ζωή σε ισορροπία» (Δοκίμια Λυκείου σσ. 257-261) <p>Μόνο για άντληση υλικού</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Άνθρωπος και περιβάλλον», Μέρος Δ΄ Το άτομο και το περιβάλλον (ΠΑ, σσ. 262-292) • «Ενεργειακό Πρόβλημα» Μέρος Δ΄, Το άτομο και το περιβάλλον (ΠΑ σσ. 293- 299) • Μ. Ανδρόνικος, «Η προστασία του περιβάλλοντος» (ΕΕ σσ. 255- 257)	
Α) Γραπτή και προφορική/συντρέχουσα αξιολόγηση			2
Β) (Αυτο /Ετερο) αξιολόγηση – Επανάληψη /Εμπέδωση, ενδεικτικά:			1
i) Δομή/οργάνωση παραγράφου (αναλογία, αιτιολόγηση), ii) Επιχειρηματολογία (τρόποι και μέσα πειθούς)			
Καθορισμένα κριτήρια: Συνάφεια Κειμενικού Είδους, σκοπού, επικοινωνιακής περίστασης, επάρκεια περιεχομένου, οργάνωση/ δομή λόγου, γλωσσικές/γραμματικές/λεξιλογικές επιλογές, έκφραση, σύνταξη, στίξη, ορθογραφία, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία			
Σύνολο δ.π. Β΄ τετραμήνου			37